

at Frankrig vilde følge det Raad, som Zola havde givet det i sin sidste Bog „Frugtbarhed“. Det har vi ikke Raad til? „Lev tarveligt, simpelt, saa faar I Raad til det“, lød Svaret. Her var dog selv flere af de moderate ikke enig med ham.

Modsigelserne bragte ham til med endnu større Styrke at vise os, hvad det virkelige, det ideale Ægteskab er, hvad det vil sige for Individene, for Nationerne, for hele Verden. Det er umuligt at give Dem en Forestilling om hans alvorlige, indtrængende Ord. Jeg er vis paa, at de ikke vil glemmes selv af Modstanderne.

Mrs. Sewall sluttede Mødet med nogle Ord om, at det internationale Kvinderaads Maal var netop at virke for dette Samarbejde mellem Mand og Kvinde. Hun takkede Talere og Tilhørere og indbød dem til næste Tirsdag.

Ada Frederiksen.

## Børnene.

Hvoledes kan man vænne smaa Børn af med at slaa og bide? spørger et amerikansk Blad sine Læsere. Af Svarene hidsætter vi følgende.

„Min lille Dreng var slem til at bide. Jeg fortalte ham — i et Sprog, der svarede til hans Opfattelsesevne — hvor uartigt dette var, og at dersom det gentog sig, vilde han selv blive bidt. Næste Gang, han gjorde det, blev sorteblaa, i det jeg baade før og efter denne Straf talte ham til Rette efter bedste Evne. Først efter tre Maaneders Forløb bed han igen. Jeg gjorde da det hele om igen. Dette er nu et Aar siden, og jeg tror ikke, han oftere vil bide.“

„Vi har saadanne Anfald i Familien; men de varer aldrig længe. Første Gang den lille treaarige med noget da der ligner Tilfredsstillelse, træder paa lille Søsters Fingerspidser, tager Moder hende til Side og gør det selv samme med hende — i al Ro og Venskabelighed — for at hun kan forstaa „hvordan det gør.“ Dette har aldrig svigtet, en Gentagelse har aldrig været nødvendig, det Onde bliver standset i sin Begyndelse. Saa snart der viser sig det mindste Tegn til slige Unoder, bør vi Mødre samle al vor Aandsnærvelse og Klogskab for at forhindre, at de bliver til Vaner.“

En tredje Moder har brugt at tvinge den bidte til at bide igen. Denne Straf, der smager vel meget af Øje for Øje og Tand for Tand — Metoden synes heller ikke at have virket ganske heldigt; „min Datter er nu 30 Aar“, hedder det, „og hun siger, at der endnu kan komme Tider, da hun har Lyst til at bide!“

Klogere er vistnok den Moder, der vil, at den der bider, skal have Munden bunden til, den der slaar, Hænderne, den der sparker, Benene. Hun har brugt dette overfor den Uvane at stikke Tungen ud af Munden, og det har hjulpet. Dette er den „naturlige“ Straffemetode, der støtter sig til Læren om Ideforbindelser og deres Betydning for Sjælelivet.

## Hvor meget koster en Tjenestepige om Maaneden?

For omtrent 20 Aar siden, i Firserne, regnede en Husfader i et Midtstandshjem, hvor der spistes 2 Retter daglig Mad til Middag, Smørrebrød med Paalæg til Frokost og Smørrebrød uden Paalæg til Aften, og hvor Spiritus under hvilkensomhelst Form, altsaa ogsaa Bajere var ukendt — at Udgiften pro persona for Kost, Vask og Lys var 30 Kr. om Maaneden; det bør bemærkes, at Pigens Kost i intet afveg fra Familiens, og at hun fik sin Part af Ekstranydelser som Frugt eller Kage i lige Maal med denne.

I Kvindernes Blad for 21de December 1899 har Fru Vibeke Salicath fremsat nogle Overslag over Udgifterne 1) for en Familie med 1800 Kr. aarlig Indtægt uden Pige; 2) for en Familie med 3000 Kr. aarl. Indt. med Pige. For den sidste ansætter hun Udgiften til Kost, Vask, Lys og Varme til 1100 Kr. aarlig for Mand, Hustru, 2 Børn og Pige. Regner man Børnene som 1 Voksen og trækker man 50 Kr. fra til Opvarmning af Værelserne, hvad der sikkert er rundeligt regnet, faar man en maanedlig Sum af knapt 22 Kr. pro. persona til Kost, Vask, Lys og Brændsel til Madlavning. Er det første Overslag fra Firserne maaske temmelig rundeligt beregnet, saa er det sidste, som Fru Salicath selv betegner, „nu maaske kun gennemførlig med streng Økonomi; det almindelige Forbrug pro persona med de nuværende høje Priser paa alle Livsfornødheder kan sikkert sættes til 26 à 27 Kr. maanedlig, altsaa midt imellem 22 og 30 Kr. I begge disse Beregninger er der ikke medtaget noget Beløb til mulig Selskabelighed, det maa gaa paa Ekstraudgifter.

„Tjenestepigernes Blad“ forlanger statistiske Oplysninger af Fru Berg-Nielsen for at faa Rigtigheden af hendes Opgivelse, at en Pige koster 50 Kr. om Maaneden bekræftet. Dette turde nu have sin Vanskelighed og det af forskellige Grunde. Dels eksisterer der vist slet ikke saadanne statistiske Oplysninger; det er endnu en forholdsvis ny Videnskab, den at beskæftige sig med Omkostningerne ved et Menneskes Ernæring. Men rent praktisk set vil det have sine Vanskeligheder at faa et saadant detailleret Husholdningsregnskab trykt i et Blad. Man maa derfor indtil videre nøjes med at tage erfaringe, hæderlige Føljes paa Ordet, og Resultatet vil sikkert blive som ovenfor sagt; det er jo København, der tales om; paa Landet vilde det vel stille sig noget anderledes. Regnestykket er let nok; for hver, der har holdt specificeret Aarsregnskab, indskrænker det sig til at dividere Aarsudgifterne for de 4 Poster med 12 og det udkomne med det Antal Personer plus Pigen, som Familien bestaar af; (Selskabelighed altsaa fra-regnet.)

Tallet vil selvfølgelig variere lidt, alt som Kosten er tarveligere eller finere, rigeligere eller mindre rigelig, Husførelsen dygtigere eller mindre dygtig; men Resultatet fra 24 til 27 Kr. pro persona om Maaneden skal sikkert staa sin Prøve. Til yderligere Bekræftelse kan det anføres, at de lovbealede Kostpenge i Tilfælde af Herskabets Fraværelse er 66 Øre daglig; men siden det blev Lov, er Priserne stegne saa stærkt, at 75 Øre à 1 Kr. nu anses for rimelige Kostpenge; dette vil ogsaa svare til de ovenanførte Tal. — Er Kosten bedre, kommer det ogsaa Pigen til gode, er den ringere, har hun i alt Fald intet at beklage sig over, saa længe hun deler Kaar med Herskabet; er hun i sidste Tilfælde utilfreds, da har hun jo den Udvej at skifte.

Forf. udtrykker sin Harm over, at Pigens Vask, „som hun selv besørger“, figurerer som Udgiftspost paa Kontoen. Ja, hvis Pigen selv køber Sæbe, Soda og Brændsel og benytter sin Fritid til at vaske sit Tøj, saa besørger hun det ganske vist selv. Men da dette, mig bekendt i alt Fald, ikke finder Sted i nogen københavnsk Husholdning, saa maa hendes Vask sættes med som Udgiftspost, al den Stund Huskassen betaler Sæbe, Soda osv. og Arbejdet gøres i hendes Arbejdstid sammen med Husets Vask. I de allerfleste Tilfælde fæstes Pigen paa at vaske og dette Arbejde er derfor betalt af hendes Løn. Tages der Kone til Vasken, betales hun ligeledes af Huset, og denne Udgift kommer ogsaa Pigens Tøj til gode.

En tre Værelses Lejlighed uden Pige-kammer i Byens Udkanter, hvor Huslejen altsaa er forholdsvis lav, koster for Tiden ca. 27 Kr. om Maaneden; en 4-Værelses med Pige-kammer koster fra 500 Kr. om Aaret og højere op efter dens Udstyrelse.

Med disse Tal for Øje er det ikke for højt at anslaa Værdien af et møbleret Værelse til mindst 7 à 8 Kr.

om Maaneden, og vi er saaledes naaet meget nær til Fru Berg-Nielsens 35 Kr. pro persona; 31 à 35 Kr. plus Løn 15 Kr. = ca. Fru B.-N.s 50 Kr. Det forholder sig i Virkeligheden ogsaa saaledes, at „adskillige Husmødre“ foretrækker eller rettere er tvungne til at give Afkald paa Pige-hjælp; — det er et ringe Antal — 12000 af 82000 Familier — der her i København tillader sig den Luksus at have fast Tyende. Og de stakkels gifte Embedsmænd med deres 2000 Kr., som Bladet har saa ondt af, ja, man kan være overtydet om, at den aarlige Indtægt lige saa lidt strækker til at holde Pige som til at købe Cykle eller Teaterbilletter; ja ikke en Gang de, der naar op til 4000 Kr., kan tillade sig det, naar Børnene vokser til og skal oplæres til en Gerning i Livet.

Forf. opstiller som Sammenligning de enlige Kvinder med en maanedlig Indtægt af 30 Kr. Der er intet at svare dertil, thi den Kendsgerning, at der findes mange stakkels, fattige Mennesker, som er udestængte, ikke alene fra Livets Nydelser, men fra at faa de allersimpleste naturlige Krav opfyldte, beviser jo aldeles intet i det foreliggende Tilfælde. Her foreligger jo til Overflod statistiske Oplysninger. Det af Birkedommer Svejstrup samlede Materiale angaaende enligstillede Kvinders Erhvervs- og Livsvilkaar, viser jo paa den sørgeligste Maade, hvor slet stillede og hvor utilstrækkeligt ernærede mange af disse er. Men — da Tjenestepige-foreningen, med fuld Føje og uimod-sagt fra nogensomhelst Side, opstillede Kravet om sund og tilstrækkelig Kost paa sit Program, var det vist ikke dens Mening at benytte oven-nævnte sørgelige Kendsgerninger som, Maalestok for hvad der under jævne, borgerlige Forhold forstaaes ved sund og tilstrækkelig Kost“.

Nej, Tjenestepigestillingen er nok for Tiden et af de bedst betalte kvindelige Erhverv uden foregaaende Uddannelse; og det er jo heller ikke paa Lønnen, at Spørgsmaalet om Pigernes Stilling er bleven rejst.

J. M.

Efterskrift. Jeg har yderligere modtaget den Oplysning, at en Arbejdsmand maa betale 7 Kr. om Ugen for sin Kost alene i sine Standsfællers Hjem.

## Feriebrev.

— — — De fire sidste Dage i Juli tilbragte jeg paa „Midtjyllands Højskole“. Jeg havde forladt Tøget ved Rødkærsbro, ikke langt fra Viborg, og tog videre med Dagvognen, der gaar til Kjellerup og Silkeborg. Vejen gik over de store Vidder, der bølgede frem i livlige Linier og blaaned mod Horisonten. Spredte laa Gaardene med Straatagene rødmende i Aftensolen. Høj og herlig var Luften, der ligefrem duftede af styrkende Renhed — ja, det var rigtigt noget for en stakkels Københavners.

Paa en Gang bremsede Kudskens Vognen, og ned i Dybet bar det med Fart. Det var Palstrups mærkelige Dalstrøg, der med sine bratte skovbevoksede Skrænter laa tværs for vor Vej. Saa op igen ad den anden Skrænt og videre fremad over Vidderne.

Solen var lige gaaet ned, og Himlen luede gyldenrød, da mit Blik fængsledes af to Bygninger, der ved sine livlige Farver og smukke, ejendommelige Former gjorde en ypperlig Virkning i Landskabet.

Det var Højskolen. Det var let at se. Det kunde umuligt være noget andet.

Meget rigtigt. Dagvognen holdt; jeg havde naaet mit Maal og modtoges paa det hjerteligste af Forstanderinden, Frk. Begtrup.

Det var en velgørende Følelse af Hygge og Ro, der var det første umiddelbare Indtryk, og det holdt sig, trods Travlheden ved Skolens Afslutning, til det sidste.

\*) Om denne Folkehøjskole, den eneste i Landet og rimeligvis ogsaa i den ganske Verden, der ejes og bestyres af en Kvinde, indeholdt „Kv. o. Samf.“ for d. 3. Juli 1900 en Artikel.

Det var en hel Fornøjelse at sidde paa Skolebænk i den smukke Sal, der — som Skolens hele Udstyrelse — prægedes af en ædel, Simpelhed og fin kunstnerisk Smag. Og det var ganske udmærkede Foredrag, jeg i disse Dage fik at høre. Foredrags-holdere var Frk. Begtrup og Kand. Lomholt, Pastorerne Brunn og Lund, henholdsvis fra Levring og Vium, og Fru Bruun.

Gymnastik var der hver Dag en Time i den store, ganske udmærket indrettede Gymnastiksal, og en af Dagene var der en Fremvisning, der blev til en hel Fest.

Først var der Fremvisning i svensk Gymnastik. Det gik med Liv og Lyst. Der marcheredes under Sang og takt-faste Skridt, og de mange Spring og Øvelser gik særdeles godt.

Da derme Del af Programmet var til Ende, trak de kvikke, unge Piger sig tilbage for kort derefter atter at optræde paa Skuepladsen. Men nu var Gymnastikhammen kastet, og de viste sig i forskellige Folkedragter, der klædte dem godt. De var improviserede, lavede af Pigerne selv, og nogen etnografisk Nøjagtighed var ikke efterstræbt. De svarede dog til deres Formaal og lod de Folkedanse, der nu fulgte, komme til deres Ret. Lærerinden i Gymnastik, Frk. Ingemann, havde indøvet danske, svenske, en gammelfransk og en skotsk Folkedans med Pigerne. De modtoges med Begejstring af de mange Tilskuere.

Det er et heldigt Greb at lade de unge lære disse smukke, gammeldags Danse, der ved deres Sirlighed og Anstand fridger Øjet. Ungdommen maa have Adgang til uskyldige Fornøjelser, og disse bør ikke savne et Element af Skønhed. Vore Valse og Galopader etc. kan være meget uskyldige i og for sig, men skønhedsforladte og flove, som de er, kan de kun regnes som en Art Motion. Det er derfor særdeles heldigt, at de gamle Danse, der er opstaaet paa en Tid, hvor Øjet ogsaa krævede Anstand og Skønhed af Fornøjelsen, bliver tagne op igen.

Det vidnede meget godt om Tonen paa Skolen, at alle disse Elever, der dog kun havde kendt hinanden og arbejdet sammen nogle Maaneder, sluttede sig saa fast sammen, som om de havde tilhørt en og samme Familie. Jeg ved ikke, om dette var et Udvalg af særdeles elskværdige unge Piger, eller om det var den gode, hjertelige og kærlige Tone fra oven, der satte sit Præg paa det hele, men vist er det, at det var ganske særligt forfriskende at være sammen med dem alle baade i Arbejdet og under Hviletiden. Man fik Indtryk af, at Glæden hvilede paa en Grund af Alvor; saa at den havde den rigtige Bund og ikke vilde bortvejres ved første Stød.

At Skolen er Kælebarnet for Omegnens Beboere, fik jeg Bevis for ved flere Lejligheder, særlig en Dag, da Frk. Begtrup var opfordret til i Lemning at tale om Edison, og hele Skolen var indbudt med samt dens Gæster. Vi afhentedes i Vogne og beværtedes paa det rigeligste, efter at den alvorlige Del af Festen var forbi.

Til Trods for at Vejret var truende, havde Udsigten til at høre Frk. Begtrup tale samlet en meget stor Mængde Mennesker. Det syntes i det hele at være en særdeles opvakt Egn, og forhaabentlig vil den levende Interesse, hvormed den unge Skole omfattes, blive den til nødvendig Støtte, saa at den kan vokse sig stærk. Men at en kvindelig Højskoleforstander ogsaa har Fordomme at stride imod og overvinde, siger sig selv for den, der kender Landboens konservative Opfattelse af Kvindens Stilling. At Frk. Begtrups Skole dog allerede har formaaet at skaffe sig saamange Venner, er et glædeligt og betydningsfuldt Tegn, der viser, at Sagen her er lagt i de rette Hænder.

M. A.

## Menneskets Udvikling.

(Sluttet.)

Men det er nødvendigt at gøre et vist Antal af de vigtigste Veje farbare, før man kan sende den lille